

**КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА**

від 6 березня 2019 р. № 221
Київ

**Про затвердження Положення про спеціальну школу та
Положення про навчально-реабілітаційний центр**

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ
[№ 586 від 01.06.2020](#)
[№ 853 від 02.09.2020](#)}

Відповідно до частини другої статті 9 Закону України “Про загальну середню освіту” Кабінет Міністрів України **постановляє**:

Затвердити такі, що додаються:

[Положення про спеціальну школу;](#)

[Положення про навчально-реабілітаційний центр.](#)

Прем'єр-міністр України	В.ГРОЙСМАН
Інд. 73	
	ЗАТВЕРДЖЕНО постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 221

**ПОЛОЖЕННЯ
про спеціальну школу**

Загальна частина

1. Це Положення визначає основні засади діяльності спеціальних шкіл усіх видів незалежно від форми власності.

2. Спеціальна школа у своїй діяльності керується [Конституцією України](#), Законами України “[Про освіту](#)”, “[Про загальну середню освіту](#)”, “[Про дошкільну освіту](#)”, “[Про охорону дитинства](#)”, “[Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні](#)”, іншими актами законодавства та цим Положенням.

3. Головними завданнями спеціальної школи є:

1) забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами, зумовленими стійкими фізичними, психічними, інтелектуальними або сенсорними порушеннями, на здобуття загальної середньої освіти з урахуванням особливостей їх психофізичного розвитку;

2) забезпечення в освітньому процесі системного психолого-педагогічного супроводження з урахуванням стану здоров'я, особливостей психофізичного розвитку учнів (вихованців);

3) розвиток природних здібностей і обдарувань, творчого та критичного мислення учнів (вихованців), здійснення їх допрофесійної підготовки та соціалізації;

4) сприяння засвоєнню учнями (вихованцями) норм етики та загальнолюдської моралі, міжособистісного спілкування, основ гігієни та здорового способу життя, початкових трудових умінь і навичок;

5) сприяння всебічному розвитку учнів (вихованців);

6) сприяння набуттю ключових компетентностей учнями (вихованцями), запровадження педагогіки партнерства, надання консультацій батькам або іншим законним представникам учня (вихованця) з метою забезпечення їх активної участі в освітньому процесі.

4. Спеціальна школа є юридичною особою, що діє на підставі статуту, який розробляється відповідно до цього Положення та інших актів законодавства і затверджується засновником (засновниками).

5. Здобуття загальної середньої освіти та отримання корекційно-розвиткових послуг у державній та комунальній спеціальній школі учнями (вихованцями) здійснюється безоплатно за рахунок державного та місцевих бюджетів, коштів засновника (засновників), інших джерел, не заборонених законодавством.

Учні (вихованці) з числа дітей з інвалідністю користуються пільгами, встановленими законодавством для осіб з інвалідністю.

Види та структура спеціальних шкіл

6. З урахуванням особливостей психофізичного розвитку дітей утворюються такі спеціальні школи:

для дітей з порушеннями слуху;

для дітей з порушеннями зору;

для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату;

для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку;

для дітей з тяжкими порушеннями мовлення.

7. Спеціальна школа для дітей з порушеннями слуху, зору, опорно-рухового апарату може забезпечувати здобуття загальної середньої освіти на одному чи кількох рівнях освіти:

початкова освіта - 1-4 класи;

базова середня освіта - 5-10 класи;

профільна середня освіта - 11-13 класи.

8. Спеціальна школа для дітей з тяжкими порушеннями мовлення може забезпечувати здобуття загальної середньої освіти на одному або двох рівнях освіти:

початкова освіта - 1-4 класи;

базова середня освіта - 5-10 класи.

Після здобуття базової середньої освіти в спеціальній школі для дітей з тяжкими порушеннями мовлення діти можуть продовжити здобуття повної загальної середньої освіти у ліцєях або закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

9. Спеціальна школа для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку може забезпечувати здобуття загальної середньої освіти на одному або двох рівнях освіти:

початкова освіта - 1-4 класи;

базова середня освіта - 5-10 (11) класи.

10. Для учнів (вихованців), які за станом здоров'я можуть оволодіти професією певного кваліфікаційного рівня, за наявності відповідної навчально-матеріальної бази відкриваються класи з поглибленою професійною орієнтацією. Зарахування учнів (вихованців) до таких класів здійснюється з урахуванням їх побажань (якщо їм не протипоказане навчання за певною спеціальністю) за заявою батьків або інших законних представників.

11. Спеціальна школа може входити до складу освітнього округу, а також інших закладів загальної середньої освіти як структурний підрозділ.

12. Спеціальна школа може мати у своєму складі структурні підрозділи, у тому числі філії, дошкільні групи, інтернат з частковим або повним утриманням учнів (вихованців).

Утримання учнів (вихованців) в інтернаті спеціальної школи здійснюється за рахунок засновника (засновників) та інших джерел, не заборонених законодавством.

Учні (вихованці) з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, перебувають в інтернаті спеціальної школи на повному державному утриманні.

13. Спеціальна школа відповідно до статуту може мати у своєму складі класи для дітей з іншими порушеннями. У спеціальній школі для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку класи для дітей з іншими порушеннями не утворюються.

Діти із складними порушеннями розвитку можуть навчатися в окремих класах спеціальної школи за умови, що одне з наявних порушень відповідає порушенням основного контингенту учнів (вихованців).

14. Мережа класів, їх наповнюваність та розподіл учнів (вихованців) одного року навчання між класами затверджуються директором спеціальної школи.

15. Гранична наповнюваність у класах становить:

1) глухих, сліпих дітей - вісім осіб;

2) дітей із зниженим слухом, порушеннями опорно-рухового апарату - 10 осіб;

3) дітей із зниженим зором, тяжкими порушеннями мовлення та легкими порушеннями інтелектуального розвитку - 12 осіб;

4) дітей із складними порушеннями розвитку, помірними порушеннями інтелектуального розвитку - шість осіб.

Клас відкривається за умови наявності більш як 50 відсотків граничної наповнюваності класів. У разі недостатньої кількості дітей в один клас можуть бути зараховані глухі діти та із зниженим слухом або сліпі діти та діти із зниженим зором. Гранична наповнюваність таких класів визначається відповідно до категорії дітей, яких більше в класі. У разі коли дітей з різними порушеннями однакова кількість, гранична наповнюваність визначається відповідно до тієї категорії дітей, порушення яких є функціонально складнішими (глухота, сліпота).

Допускається перевищення граничної наповнюваності класу не більш як на одну особу.

У спеціальній школі можуть бути утворені класи-комплекти. Початкова школа може забезпечувати здобуття початкової освіти учнями (вихованцями) одного або різного віку, які можуть бути об'єднані в один або різні класи.

Для забезпечення перебування учнів (вихованців) у позаурочний час утворюються виховні групи.

Наповнюваність виховних груп у спеціальній школі відповідає наповнюваності класів, а дошкільних груп - нормативам, встановленим МОН.

16. Поділ класів на групи для вивчення окремих предметів у спеціальній школі здійснюється згідно з нормативами, встановленими МОН.

17. Учні (вихованці) можуть проживати в інтернаті (пансіоні) спеціальної школи (крім вихідних, святкових днів і канікул) у разі, коли перебування в дорозі в один бік на міських, приміських і міжміських маршрутах загального користування перевищує одну годину або за індивідуальною програмою реабілітації дитини з інвалідністю передбачено обмеження фізичного навантаження.

Зарахування дитини до інтернату (пансіону) спеціальної школи здійснюється на підставі заяви батьків або інших законних представників учня (вихованця), рішення органу опіки та піклування, прийнятого відповідно до [Порядку зарахування дітей на цілодобове перебування до закладів незалежно від типу, форми власності та підпорядкування](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 586 (Офіційний вісник України, 2020 р., № 57, ст. 1780), та наказу директора.

Зарахування до інтернату (пансіону) спеціальної школи дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, здійснюється відповідно до [Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866 "Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язані із захистом прав дитини" (Офіційний вісник України, 2008 р., № 76, ст. 2561).

Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, можуть проживати в інтернаті (пансіоні) спеціальної школи також у вихідні, святкові дні та під час канікул, крім дітей, які мають опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів.

За заявою батьків або інших законних представників учня (вихованця), за погодженням із службою у справах дітей за місцем проживання (перебування) сім'ї дитини учень (вихованець) може перебувати в інтернаті (пансіоні) спеціальної школи не більше ніж чотири вихідні дні та один святковий день на місяць, крім канікул.

За заявою батьків або інших законних представників учнів (вихованців), за погодженням із службою у справах дітей за місцем проживання (перебування) сім'ї дитини діти із встановленою інвалідністю, які є учнями спеціальних шкіл, розташованих за межами регіону, де проживають (перебувають) їх батьки або інші законні

представники, можуть перебувати в інтернаті (пансіоні) спеціальної школи таку кількість вихідних та святкових днів, крім канікул, яка відповідає індивідуальним потребам дітей.

У разі перебування учня (вихованця) в інтернаті (пансіоні) спеціальної школи у вихідні та святкові дні без заяви його батьків або інших законних представників і без погодження служби у справах дітей за місцем проживання (перебування) сім'ї дитини директор інформує про це відповідну службу у справах дітей.

Служба у справах дітей за місцем проживання (перебування) сім'ї дитини забезпечує в разі необхідності соціальний захист дитини з урахуванням норм Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585 (Офіційний вісник України, 2020 р., № 57, ст. 1779), і [Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866 "Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини" (Офіційний вісник України, 2008 р., № 76, ст. 2561).

Для перебування учнів у спеціальній школі у вихідні та святкові дні утворюються чергові групи. Рішення про утворення чергових груп затверджується наказом директора.

Вихованці дошкільних груп спеціальної школи, крім дітей із встановленою інвалідністю старшого дошкільного віку, не влаштовуються до інтернату (пансіону) спеціальної школи.

{Пункт 17 в редакції Постанов КМ № 586 від 01.06.2020, № 853 від 02.09.2020 - застосовується з 1 вересня 2020 року}

Організація діяльності спеціальної школи

18. Зарахування учнів (вихованців) до спеціальних шкіл, переведення до іншого закладу освіти та відрахування здійснюються у порядку, встановленому МОН.

Під час зарахування не допускається дискримінація за будь-якою ознакою, в тому числі за місцем проживання.

Учні (вихованці), їх батьки та інші законні представники можуть обирати форму здобуття освіти відповідно до індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів дитини.

19. Режим роботи спеціальної школи визначається відповідно до специфіки її функціонування з урахуванням психофізичних особливостей учнів (вихованців), вимог санітарного законодавства. Режим роботи схвалюється педагогічною радою та затверджується директором.

20. Структура навчального року, тривалість навчального тижня, інші форми організації освітнього процесу в межах часу, передбаченого освітньою програмою, схвалюються педагогічною радою спеціальної школи та затверджуються директором.

21. Розклад уроків (занять) складається відповідно до навчального плану з дотриманням педагогічних вимог та вимог санітарного законодавства та затверджується директором.

22. Тривалість уроків у 1 класі становить 35 хвилин, у 2-4 класах - 40 хвилин, у 5-12 (13) класах - 45 хвилин. При цьому періодичність проведення перерв під час уроків (фізкультхвилинки) і тривалість перерв між уроками схвалюється педагогічною радою відповідно до особливостей організації освітнього процесу та харчування і затверджується директором спеціальної школи.

23. Медичне обслуговування здійснюється медичними працівниками, які входять до штату спеціальної школи, або відповідними закладами охорони здоров'я, на території обслуговування яких розташована спеціальна школа. У разі потреби медичний працівник спеціальної школи надає першу медичну допомогу до приїзду бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги.

24. Відповідальність за організацію діяльності спеціальної школи, додержання вимог санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм та організацію харчування учнів (вихованців) покладається на засновника (засновників) та директора.

Харчування учнів (вихованців) у спеціальній школі здійснюється відповідно до норм харчування, встановлених Кабінетом Міністрів України.

25. Контроль за охороною здоров'я та якістю харчування учнів (вихованців) покладається на органи охорони здоров'я.

Організація освітнього процесу

26. Освітній процес у спеціальній школі здійснюється з урахуванням особливостей психофізичного розвитку учнів (вихованців).

27. Освітня програма повинна передбачати корекційно-розвитковий складник та предмети для вибору. Така програма схвалюється педагогічною радою спеціальної школи та затверджується директором.

Корекційно-розвиткові заняття проводяться у другій половині дня педагогічними працівниками, які мають відповідну педагогічну освіту.

28. Спеціальна школа може використовувати типові або інші освітні програми, затверджені відповідно до [Закону України](#) "Про загальну середню освіту".

Освітні програми, що розроблені на основі типових освітніх програм, можуть передбачати перерозподіл навчального часу між предметами інваріантного складника не більше ніж на 20 відсотків річного обсягу навчального часу в межах освітньої галузі. Такі освітні програми не потребують окремого затвердження Державною службою якості освіти.

Освітні програми, що передбачають перерозподіл навчального часу між предметами інваріантного складника більше ніж на 20 відсотків річного обсягу навчального часу, повинні бути затверджені Державною службою якості освіти.

Освітня програма спеціальної школи повинна містити навчальний план, в якому конкретизується перелік навчальних дисциплін (предметів) та кількість годин на тиждень.

29. Освітній процес у спеціальній школі спрямовується на розвиток особистості учня (вихованця) шляхом формування та застосування його компетентностей та має корекційну спрямованість. Шляхом індивідуального та диференційованого підходів освітній процес забезпечує корекцію порушень розвитку, засвоєння освітньої програми, розвиток здібностей та подальшу соціалізацію.

30. Корекційно-розвиткові (індивідуальні або групові) заняття проводяться педагогічними працівниками у другій половині дня з урахуванням особливостей розвитку учнів (вихованців). Корекційно-розвиткові (індивідуальні або групові) заняття для вихованців дошкільних груп та дітей із складними порушеннями розвитку проводяться протягом дня.

31. У разі потреби спеціальна школа може визначати індивідуальну освітню траєкторію учня (вихованця) за розробленим педагогічними працівниками та затвердженим педагогічною радою індивідуальним навчальним планом на підставі

письмової заяви одного з батьків або інших законних представників, або учня (вихованця) у разі досягнення повноліття, в якій, зокрема, повинні бути обґрунтовані причини та пропозиції щодо особливостей засвоєння освітньої програми (її окремих освітніх компонентів). Один з батьків або інших законних представників, або учень (вихованець) у разі досягнення повноліття може бути присутнім на засіданні педагогічної ради під час розгляду його заяви.

У разі відвідування учнем (вихованцем) реабілітаційної установи індивідуальна освітня траєкторія узгоджується з індивідуальним планом реабілітації в такій установі.

Індивідуальний навчальний план повинен забезпечувати засвоєння учнем (вихованцем) відповідної освітньої програми спеціальної школи із збереженням корекційно-розвиткового складника та передбачати його участь в усіх (можливих для такого учня (вихованця) заходах підсумкового оцінювання.

32. Домашні завдання у першому циклі початкової школи (1-2 класи) не задаються. Письмові домашні завдання у другому циклі початкової школи (3-4 класи) не є обов'язковими.

Домашні завдання у 5-12 (13) класах задаються з урахуванням особливостей психофізичного розвитку учнів (вихованців) та педагогічних і санітарно-гігієнічних вимог. Зміст, обсяг і форма виконання домашніх завдань визначаються вчителем.

33. Особи з особливими освітніми потребами, зумовленими порушеннями розвитку (крім інтелектуальних порушень), які завершили здобуття певного рівня загальної середньої освіти, отримують відповідний документ про освіту.

Здобувачі освіти з порушеннями інтелектуального розвитку, які здобули базову середню освіту, отримують документ про здобуття базової середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами, зумовленими порушеннями інтелектуального розвитку, що є підставою для вступу до закладу професійної (професійно-технічної) освіти.

Здобувачі освіти з помірними порушеннями інтелектуального розвитку, які завершили повний курс навчання у спеціальній школі, отримують відповідний документ про освіту для осіб з помірними інтелектуальними порушеннями.

Психолого-педагогічний консилиум

34. Для надання індивідуальної психолого-педагогічної допомоги та проведення моніторингу динаміки розвитку учня (вихованця) у кожній спеціальній школі функціонує психолого-педагогічний консилиум, який утворюється наказом директора із затвердженням персонального складу та діє на підставі цього Положення.

До складу психолого-педагогічного консилиуму входять заступник директора спеціальної школи (голова), лікар, корекційний педагог (сурдопедагог, тифлопедагог, логопед тощо), практичний психолог, соціальний педагог, інші педагогічні працівники, в тому числі вчитель початкових класів, вчитель фізичної культури (лікувальної фізичної культури). На першому засіданні психолого-педагогічного консилиуму обирається заступник голови та секретар консилиуму.

35. На засідання психолого-педагогічного консилиуму запрошуються:

1) представник інклюзивно-ресурсного центру, на території обслуговування якого розташована спеціальна школа (не рідше ніж двічі на рік);

2) фахівець із соціальної роботи (з питань визначення індивідуальної освітньої траєкторії дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах);

3) спеціаліст служби у справах дітей (з питань визначення індивідуальної освітньої траєкторії дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування).

На засідання психолого-педагогічного консилиуму можуть запрошуватися представники громадських організацій, які сприяють реалізації та захисту прав дітей з особливими освітніми потребами.

36. Основними функціями психолого-педагогічного консилиуму є:

1) проведення моніторингу динаміки розвитку учня (вихованця) та результатів корекційно-розвиткової роботи;

2) надання рекомендацій щодо зарахування, відрахування та переведення учнів (вихованців);

3) визначення оптимальних умов, форм і методів навчання з урахуванням освітніх потреб учня (вихованця);

4) надання консультаційної допомоги батькам або іншим законним представникам, педагогічним працівникам з питань організації навчання учня (вихованця).

37. Рішення психолого-педагогічного консилиуму фіксуються в протоколі засідання та ухвалюються простою більшістю голосів членів консилиуму. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос голови психолого-педагогічного консилиуму. Засідання психолого-педагогічного консилиуму проводяться у разі потреби, але не рідше ніж двічі на рік.

38. Для прийняття рішення щодо індивідуальної освітньої траєкторії учня (вихованця) залучаються його батьки або інші законні представники.

Оцінювання результатів навчання учнів (вихованців)

39. Педагогічна рада спеціальної школи повинна затвердити критерії, правила і процедури оцінювання учнів (вихованців), відповідно до яких здійснюється поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання.

40. Оцінювання відповідності результатів навчання учнів (вихованців), які завершили здобуття початкової, базової середньої чи профільної середньої освіти, вимогам державних стандартів загальної середньої освіти здійснюється шляхом підсумкового оцінювання результатів навчання учнів (вихованців) та державної підсумкової атестації.

41. Облік оцінювання результатів навчання учнів (вихованців) протягом навчального року здійснюється у класних журналах. Результати навчання за рік зазначаються в особових справах учнів (вихованців).

Особливості корекційно-розвиткової роботи

42. Заняття з предметів корекційно-розвиткового складника навчального плану в індивідуальній або груповій формі проводяться у другій половині дня відповідно до освітньої програми спеціальної школи.

Такі заняття проводяться педагогічними працівниками, які мають відповідну вищу педагогічну освіту.

43. Медичні і педагогічні працівники здійснюють постійні спостереження за учнями (вихованцями). Результати таких спостережень обговорюються на засіданнях психолого-педагогічного консилиуму з метою уточнення змісту, форм і методів навчання, застосування індивідуального підходу до учня (вихованця).

44. Медичні працівники проводять просвітницьку роботу серед учнів (вихованців) з питань дотримання правил особистої гігієни, здорового способу життя.

45. У спеціальній школі відповідно до видів порушень розвитку учнів (вихованців) проводиться корекційно-розвиткова робота з предметно-практичного навчання, лікувальної фізичної культури, ритміки (логоритміки), соціально-побутового або просторового орієнтування, розвитку мовлення (формування вимови і мовлення), розвитку слухового (слухо-зоро-тактильного), зорового сприймання з метою корекції первинних і вторинних порушень розвитку тощо.

46. Трудове навчання у спеціальній школі спрямовується на оволодіння учнями (вихованцями) трудовими вміннями і навичками, що є основою для подальшої професійної підготовки.

Трудове навчання здійснюється диференційовано з урахуванням психофізичних, індивідуальних особливостей учня (вихованця).

47. У спеціальній школі особлива увага приділяється:

для дітей з порушеннями зору - визначенню оптимальних можливостей практичного використання зорових функцій кожним учнем (вихованцем), особливостей зорового сприймання наочно-дидактичного матеріалу шляхом проведення спеціальних занять з розвитку зорового сприймання, дозування зорового та фізичного навантажень, підбору оптимальної оптичної (луп, електронних збільшувачів тощо) та неоптичної (лінеатур, спеціальних зошитів, контрольних тестів з друкованою основою тощо) корекції, використання комплексів вправ зорової гімнастики та проведенню індивідуальних занять з орієнтування в просторі;

для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату - дотриманню рухового та ортопедичного режимів;

для дітей з порушеннями слуху - корекційно-розвитковій роботі, спрямованій на максимальне збереження та розвиток залишкового слуху, формування вимови, розвиток усного мовлення дітей із спостереженням за динамікою розвитку їх слухової функції, компенсаторний розвиток з використанням української жестової мови, білінгвального підходу до якісного засвоєння навчального матеріалу з усіх навчальних предметів (дисциплін);

для дітей з тяжкими порушеннями мовлення - корекційно-розвитковій роботі, спрямованій на корекцію порушень мовленнєвої системи та ускладнень, які їх супроводжують (порушення усного та писемного мовлення, вторинна затримка психічного розвитку, розлади емоційно-вольової сфери тощо);

для дітей з інтелектуальними порушеннями - корекційно-розвитковій роботі, життєво-практичній спрямованості підготовки до самостійного життя на основі принципів диференційованого та особистісно-орієнтованого підходів.

48. Медичні працівники спеціальної школи за погодженням з лікарями такої школи забезпечують виконання медичних приписів закладів охорони здоров'я, в тому числі фізіотерапію, лікувальну фізичну культуру, застосування відповідного обладнання (оптичного, звукопідсилювального, ортопедичного).

У спеціальній школі медична допомога включає:

для дітей з тяжкими порушеннями мовлення - консультації з лікарями щодо усунення відхилень в анатомічній будові мовленнєвого апарату з подальшим можливим консервативним втручанням, подальшу реабілітацію, підбір засобів корекції, масаж, фізіотерапію;

для дітей з порушеннями зору - консервативне, плеоптичне і плеопто-ортоптичне лікування; підбір оптичних засобів корекції;

для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату - реабілітаційні заходи (лікувальна фізична культура, масаж, фізіобальнеокліматотерапія, заняття в басейні тощо) для забезпечення відновлення і розвитку резервних і компенсаторних можливостей організму.

Медичні працівники спеціальної школи зобов'язані надавати учням (вихованцям) первинну медичну допомогу і звертатися у разі потреби до відповідного закладу охорони здоров'я.

Виховання у спеціальних школах

49. Виховання у спеціальних школах має корекційну спрямованість та здійснюється під час освітнього процесу і позашкільної роботи.

50. Для всебічного розвитку учнів (вихованців) у спеціальній школі утворюються, зокрема, гуртки за інтересами, спортивні секції або залучаються заклади позашкільної освіти.

51. Виховання здійснюється відповідно до режиму роботи спеціальної школи та спрямовується на формування навичок та компетентностей, необхідних для успішної соціалізації учня (вихованця).

Матеріально-технічна база та фінансово-господарська діяльність

52. Матеріально-технічна база спеціальної школи включає будівлі, споруди, землю, комунікації, обладнання, транспортні засоби, службове житло, інші цінності, вартість яких відображена у балансі.

53. Майно, закріплене за державною або комунальною спеціальною школою, належить їй на правах оперативного управління та не може бути вилучене, якщо інше не передбачено законодавством.

54. Використання матеріально-технічної бази та провадження фінансово-господарської діяльності спеціальної школи здійснюється відповідно до законодавства.

55. Спеціальна школа повинна мати приміщення та обладнання для організації освітнього процесу, в тому числі корекційно-розвиткової роботи, реабілітаційних заходів, позакласної роботи.

Приміщення спеціальної школи та територія повинні бути доступними для осіб з особливими освітніми потребами відповідно до будівельних норм, державних стандартів і правил.

56. Спеціальна школа повинна мати навчальний корпус з обладнаними кабінетами, класами, лабораторіями, залами, бібліотекою тощо.

У разі наявності інтернату в структурі спеціальної школи така школа повинна мати спальний корпус (блок) із спальними та іншими кімнатами для відпочинку та дозвілля з умовами, наближеними до сімейних.

57. Для проведення належної корекційно-розвиткової роботи у спеціальній школі повинно бути утворене відділення корекційно-розвиткової роботи, яке складається, зокрема, з таких обладнаних приміщень:

- 1) логопедичних кабінетів;
- 2) кабінету для проведення групових занять з ритміки (логоритміки);

3) кабінету лікувальної фізичної культури;

4) кімнати для сенсорного розвантаження;

5) навчально-виробничих майстерень для організації поглибленого трудового навчання;

6) кабінету трудового (предметно-практичного) навчання для учнів початкової школи;

7) кабінету практичного психолога;

У разі потреби можуть утворюватися кабінет фізіотерапії та процедурний кабінет.

Спеціальна школа повинна мати спортивний майданчик.

58. Спеціальна школа повинна бути також забезпечена спеціальними приміщеннями:

1) для дітей з порушенням зору:

офтальмологічним кабінетом із затемненою кімнатою;

кабінетом плеоптичного (плеопто-ортоптичного) лікування;

кабінетом для занять з розвитку зорового сприймання;

кабінетом інформаційних ресурсів, обладнаним комп'ютерними тифлокомплексами із спеціально адаптованим програмним забезпеченням (для сліпих дітей тифлокомплекси повинні бути вкомплектованими брайлівським дисплеєм, для дітей із зниженим зором - технічними засобами збільшення) та брайлівським принтером;

бібліотекою і читальним залом, розміри яких відповідають вимогам щодо розміщення та користування книгами, що видані з використанням шрифту Брайля, та спеціальними технічними засобами для читання, а також телесенсорними лупами та аудіокнигами;

майданчиком для проведення занять з орієнтування у просторі;

класами з комп'ютерною технікою із спеціальним програмним забезпеченням для збільшення та озвучування текстів, телесенсорними лупами тощо.

Робоче місце учня (вихованця) такої школи забезпечується індивідуальним освітленням, а класи - додатковим освітленням дошки;

2) для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату:

кабінетами дитячого психіатра (невролога), ортопеда;

кабінетами лікувальної фізичної культури (з розрахунку один кабінет на одного інструктора лікувальної фізичної культури для роботи у дві зміни);

масажним кабінетом;

3) для дітей з порушеннями слуху:

кабінетами корекційно-відновлювальної сурдопедагогічної реабілітації для проведення індивідуальних та групових занять з розвитку слухового, слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови;

слуховим кабінетом, обладнаним аудіометром для проведення групових занять з розвитку слухового сприймання, розвитку вміння ефективно користуватися залишковим слухом у процесі мовленнєвого спілкування, нормалізації тембру, голосу, інтонації і ритму мовлення, розвитку здатності орієнтуватися у світі немовленнєвих звуків;

кабінетом української жестової мови.

Кабінети корекційно-відновлювальної сурдопедагогічної реабілітації обладнуються слухомовними тренажерами та відповідним програмним забезпеченням.

59. Учні (вихованці) забезпечуються спортивним інвентарем та обладнанням, засобами навчання та іншим навчальним приладдям, іграшками та іграми, матеріалами для розвитку індивідуальних творчих здібностей, гурткової, секційної роботи, технічними та іншими засобами реабілітації, виробами медичного призначення відповідно до встановлених норм.

Спеціальна школа може мати інші кабінети та приміщення відповідно до потреб освітнього процесу.

60. Засновник забезпечує щоденне підвезення учнів (вихованців) до спеціальної школи та у зворотному напрямку.

61. Спеціальна школа має право здійснювати міжнародне співробітництво в установленому законодавством порядку.

62. Звітність про діяльність спеціальної школи здійснюється відповідно до законодавства.

Управління спеціальною школою

63. Безпосереднє управління спеціальною школою здійснює її директор. Директор спеціальної школи повинен мати вищу освіту не нижче ступеня магістра (спеціаліста) за спеціальністю “Спеціальна освіта” (“Корекційна освіта”, “Дефектологія”) або “Психологія” (“Практична психологія”) та/або стаж педагогічної роботи в спеціальному закладі освіти не менше п’яти років. Призначення на посаду, звільнення з посади, повноваження та відповідальність директора визначаються законодавством та статутом спеціальної школи.

64. Директор спеціальної школи є головою педагогічної ради - колегіального органу управління такої школи.

65. Усі педагогічні та медичні працівники беруть участь у засіданнях педагогічної ради.

Рішення педагогічної ради підписуються її головою та секретарем та вводяться в дію наказом директора.

Засідання педагогічної ради проводяться у разі потреби, але не рідше ніж чотири рази на рік.

66. Вищим колегіальним органом громадського самоврядування спеціальної школи є загальні збори (конференція) її колективу, що скликаються не рідше ніж один раз на рік.

Порядок скликання, повноваження, чисельність, склад загальних зборів (конференції) колективу визначаються статутом спеціальної школи і колективним договором.

Загальні збори (конференція) заслуховують звіт директора про здійснення керівництва спеціальною школою, розглядають питання щодо освітньої, методичної, економічної і фінансово-господарської діяльності школи.

	ЗАТВЕРДЖЕНО постановою Кабінету Міністрів України
--	--

ПОЛОЖЕННЯ про навчально-реабілітаційний центр

Загальна частина

1. Це Положення визначає організаційні засади діяльності навчально-реабілітаційного центру (далі - центр) незалежно від форми власності та підпорядкування.

2. У цьому Положенні під терміном “діти з особливими освітніми потребами, зумовленими складними порушеннями розвитку” слід розуміти дітей, які мають два або більше порушення, або дітей, які себе не обслуговують і відповідно до індивідуальної програми реабілітації дитини з інвалідністю потребують індивідуального догляду та супроводу.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України [“Про освіту”](#) та [“Про загальну середню освіту”](#).

3. Головними завданнями центру є:

1) здобуття дітьми з особливими освітніми потребами, зумовленими складними порушеннями розвитку (далі - діти із складними порушеннями), початкової та базової середньої освіти з урахуванням особливостей їх психофізичного розвитку та відповідно до освітньої програми центру;

2) забезпечення системного кваліфікованого психолого-педагогічного супроводу дітей із складними порушеннями з урахуванням стану їх здоров'я, особливостей психофізичного розвитку;

3) соціалізація та інтеграція дітей із складними порушеннями в суспільство;

4) проведення корекційно-розвиткової роботи;

5) надання реабілітаційних послуг згідно з індивідуальною програмою реабілітації дитини з інвалідністю;

6) надання консультацій батькам або іншим законним представникам, які виховують дітей із складними порушеннями, з метою обов'язкового залучення їх до освітнього процесу.

4. Центр діє на підставі статуту, який розробляється відповідно до цього Положення та інших актів законодавства і затверджується засновником (засновниками).

5. Учні (вихованці) можуть проживати в інтернаті (пансіоні) центру (крім вихідних, святкових днів і канікул) у разі, коли перебування в дорозі в один бік на міських, приміських і міжміських маршрутах загального користування перевищує одну годину або за індивідуальною програмою реабілітації дитини з інвалідністю передбачено обмеження фізичного навантаження.

Зарахування дитини до інтернату (пансіону) центру здійснюється на підставі заяви батьків або інших законних представників учня (вихованця), рішення органу опіки та піклування, прийнятого відповідно до [Порядку зарахування дітей на цілодобове перебування до закладів незалежно від типу, форми власності та підпорядкування](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 586 (Офіційний вісник України, 2020 р., № 57, ст. 1780), та наказу директора.

Зарахування до інтернату (пансіону) центру дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, здійснюється відповідно до [Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866 “Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язані із захистом прав дитини” (Офіційний вісник України, 2008 р., № 76, ст. 2561).

Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, можуть проживати в інтернаті (пансіоні) центру також у вихідні, святкові дні та під час канікул, крім дітей, які мають опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів.

За заявою батьків або інших законних представників учня (вихованця), за погодженням із службою у справах дітей за місцем проживання (перебування) сім'ї дитини учень (вихованець) може перебувати в інтернаті (пансіоні) центру не більше ніж чотири вихідні дні та один святковий день на місяць, крім канікул.

За заявою батьків або інших законних представників учня (вихованця), за погодженням із службою у справах дітей за місцем проживання (перебування) сім'ї дитини діти із встановленою інвалідністю, які є учнями (вихованцями) інтернату (пансіону) центру, розташованого за межами регіону, в якому проживають (перебувають) їх батьки або інші законні представники, можуть перебувати в інтернаті (пансіоні) центру таку кількість вихідних та святкових днів, крім канікул, яка відповідає індивідуальним потребам дітей.

У разі перебування учня (вихованця) в інтернаті (пансіоні) центру у вихідні та святкові дні без заяви його батьків або інших законних представників і без погодження служби у справах дітей за місцем проживання (перебування) сім'ї дитини директор інформує про це відповідну службу у справах дітей.

Служба у справах дітей за місцем проживання (перебування) сім'ї дитини забезпечує в разі необхідності соціальний захист дитини з урахуванням норм Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585 (Офіційний вісник України, 2020 р., № 57, ст. 1779), і [Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866 “Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини” (Офіційний вісник України, 2008 р., № 76, ст. 2561).

Рішення про зарахування учнів (вихованців) до інтернату (пансіону) центру затверджується наказом директора.

Вихованці дошкільних груп, крім дітей із встановленою інвалідністю старшого дошкільного віку, не влаштовуються до інтернату (пансіону) центру.

{Пункт 5 в редакції Постанов КМ № 586 від 01.06.2020, № 853 від 02.09.2020 - застосовується з 1 вересня 2020 року}

6. Здобуття загальної середньої освіти та надання корекційно-розвиткових послуг у державному та комунальному центрі здійснюється безоплатно за рахунок державного та місцевих бюджетів, коштів засновника (засновників), інших джерел, не заборонених законодавством.

Учні (вихованці) з числа дітей з інвалідністю користуються пільгами, встановленими законодавством.

Учні (вихованці) з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, перебувають в інтернаті центру на повному державному утриманні.

Види центрів, їх структура та строки навчання

7. Для дітей із складними порушеннями з урахуванням особливостей їх психофізичного розвитку утворюються такі центри:

1) для дітей, які мають порушення слуху у поєднанні з порушеннями інтелектуального розвитку та/або порушеннями опорно-рухового апарату;

2) для дітей, які мають порушення зору у поєднанні з важкими системними мовленнєвими порушеннями чи порушеннями інтелектуального розвитку та/або порушеннями опорно-рухового апарату, та сліпоглухих дітей;

3) для дітей, які мають порушення опорно-рухового апарату у поєднанні з важкими системними мовленнєвими порушеннями чи порушеннями інтелектуального розвитку;

4) для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку у поєднанні з важкими порушеннями мовлення.

8. У разі наявності відповідної матеріально-технічної бази, кадрового забезпечення та відповідно до контингенту учнів (вихованців) можуть утворюватися багатoproфільні центри, в тому числі з класами для дітей з розладами спектру аутизму у поєднанні з важкими порушеннями мовлення або порушеннями інтелектуального розвитку, синдромом Дауна, іншими складними порушеннями розвитку.

9. Центр може мати у своєму складі структурні підрозділи, у тому числі філії, дошкільні групи, інтернат з частковим або повним утриманням учнів (вихованців).

Утримання учнів (вихованців) в інтернаті центру здійснюється за рахунок засновника (засновників) та інших джерел, не заборонених законодавством.

10. Мережа класів, їх наповнюваність та розподіл учнів (вихованців) одного року навчання між класами визначаються директором центру та оформлюються наказом.

У центрі можуть бути утворені класи-комплекти. Початкова школа може забезпечувати здобуття початкової освіти дітьми (незалежно від їх кількості) одного або різного віку, які можуть бути об'єднані в один або в різні класи.

11. Гранична наповнюваність 1-10 (11) класів становить шість осіб.

У приватному або корпоративному центрі наповнюваність класів визначається його засновником (засновниками) на підставі подання педагогічної ради з урахуванням пропозицій батьків або інших законних представників учнів (вихованців), але не вище нормативу наповнюваності, визначеного цим Положенням.

Клас відкривається за умови наявності чотирьох учнів (вихованців) денної форми здобуття освіти.

Допускається перевищення граничної наповнюваності класу на одну особу.

12. Поділ класів на групи для вивчення окремих предметів здійснюється згідно з нормативами, встановленими МОН.

13. Для забезпечення корекційно-розвиткової роботи та реабілітаційних заходів на належному рівні в центрі функціонує відділення корекційно-розвиткової роботи.

Діяльність відділення корекційно-розвиткової роботи центру спрямована на реабілітацію основного та вторинного порушень та профілактику супутніх захворювань.

14. Державні та комунальні центри можуть надавати платні освітні та інші послуги у порядку, визначеному законодавством.

Центр може надавати послуги дітям з порушеннями розвитку, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах закладів загальної середньої освіти, та консультативні послуги батькам або іншим законним представникам дітей з порушеннями розвитку за їх заявою.

15. Центр забезпечує здобуття початкової та базової середньої освіти із загальним строком навчання 10 (11) років:

початкова освіта - 1-4 класи;

базова середня освіта - 5-10 (11) класи.

16. Центр може входити до складу освітнього округу, а також інших закладів загальної середньої освіти як структурний підрозділ.

Організація діяльності центру

17. Режим роботи центру визначається з урахуванням специфіки його функціонування, психофізичних особливостей учнів (вихованців) та вимог санітарного законодавства.

18. Структура навчального року встановлюється центром у межах часу, передбаченого навчальним планом, та затверджується педагогічною радою центру.

19. Розклад навчальних занять (уроків) складається відповідно до навчального плану з дотриманням педагогічних вимог та вимог санітарного законодавства з урахуванням індивідуальних особливостей учнів (вихованців) та затверджується директором центру.

20. Тривалість уроків у 1 класі становить 35 хвилин, у 2-4 класах - 40 хвилин, у 5-10 (11) класах - 45 хвилин. При цьому періодичність проведення перерв під час уроків (фізкультхвилинки) та тривалість перерв між уроками встановлюються відповідно до особливостей організації освітнього процесу та харчування.

21. Класи центру комплектуються учнями (вихованцями) з однорідними порушеннями розвитку та типологічними особливостями психофізичного розвитку.

22. Зарахування до центру, переведення з одного типу закладу до іншого та відрахування учнів (вихованців) здійснюються у порядку, встановленому МОН.

Учні (вихованці), їх батьки та інші законні представники можуть обирати форму здобуття освіти відповідно до індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів дитини.

23. Медичне обслуговування здійснюється медичними працівниками, які входять до штату центру або відповідних закладів охорони здоров'я, на території обслуговування яких розташований центр. У разі потреби медичний працівник центру надає першу медичну допомогу до приїзду бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги.

24. Відповідальність за організацію діяльності центру, дотримання у закладі вимог санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил та норм і організацію харчування учнів (вихованців) покладається на засновника (засновників) та директора центру.

Харчування учнів (вихованців) у центрі здійснюється відповідно до норм харчування, встановлених Кабінетом Міністрів України.

25. Контроль за охороною здоров'я учнів (вихованців) центру покладається на органи охорони здоров'я.

Організація освітнього процесу

26. Освітній процес центру здійснюється відповідно до навчального плану та освітньої програми, які затверджуються педагогічною радою.

27. Освітня програма центру повинна передбачати корекційно-розвитковий складник та предмети для вибору. Така програма схвалюється педагогічною радою центру та затверджується директором.

Корекційно-розвиткові заняття проводяться у другій половині дня педагогічними працівниками, які мають відповідну педагогічну освіту.

28. Центр може використовувати типову або інші освітні програми, що розроблені ним чи іншим суб'єктом освітньої діяльності та затверджені відповідно до [Закону України](#) "Про загальну середню освіту".

29. Освітні програми, що розроблені на основі типових освітніх програм, можуть передбачати перерозподіл навчального часу між предметами інваріантного складника не більше ніж на 20 відсотків річного обсягу навчального часу. Такі освітні програми не потребують окремого затвердження Державною службою якості освіти.

30. Освітній процес у центрі спрямовується на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей, має корекційну спрямованість та через індивідуальний та диференційований підходи забезпечує корекцію порушень розвитку, набуття компетентностей, спрямованих на успішну самореалізацію в професійній діяльності.

31. Корекційно-розвиткові заняття проводяться відповідно до кількості годин корекційно-розвиткового складника освітньої програми.

32. Освітня програма може бути розроблена для одного або двох рівнів освіти (наскрізна освітня програма).

33. Кожна освітня програма повинна передбачати досягнення учнями (вихованцями) результатів навчання, визначених відповідними державними стандартами загальної середньої освіти для такої категорії дітей.

34. На основі освітньої програми центр щороку складає та затверджує навчальний план, в якому конкретизує перелік навчальних предметів, кількість годин на тиждень та корекційно-розвитковий складник.

35. У центрі проводиться корекційно-розвиткова робота з предметно-практичного навчання, лікувальної фізичної культури, ритміки (логоритміки), соціально-побутового, просторового орієнтування, розвитку мовлення (формування вимови і мовлення), розвитку слухового (слухо-зоро-тактильного) сприймання, зорового сприймання тощо.

36. У разі потреби центр може визначати індивідуальну освітню траєкторію учня (вихованця) за розробленим педагогічними працівниками та затвердженим педагогічною радою індивідуальним навчальним планом на підставі письмової заяви одного з батьків або інших законних представників учня (вихованця), в якій, зокрема, повинні бути обґрунтовані причини та сформульовані пропозиції щодо особливостей засвоєння освітньої програми центру (її окремих компонентів). Один з батьків або інших законних представників учня (вихованця) може бути присутнім на засіданні педагогічної ради під час розгляду його заяви.

У разі відвідування учнем (вихованцем) реабілітаційної установи індивідуальна освітня траєкторія узгоджується з його індивідуальним планом реабілітації в цій установі.

Індивідуальний навчальний план повинен забезпечувати засвоєння учнем (вихованцем) відповідної освітньої програми із збереженням корекційно-розвиткового складника та передбачати його участь в усіх відповідних (можливих для даного учня (вихованця) заходах підсумкового оцінювання результатів навчання.

37. Особи з особливими освітніми потребами, зумовленими порушеннями розвитку (крім інтелектуальних порушень), які завершили здобуття певного рівня загальної середньої освіти, отримують відповідний документ про освіту.

Особи з особливими освітніми потребами, зумовленими порушеннями інтелектуального розвитку, які здобули базову середню освіту, отримують документ про здобуття базової загальної середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами, зумовленими порушеннями інтелектуального розвитку.

Особи з особливими освітніми потребами, зумовленими помірними порушеннями інтелектуального розвитку, які закінчили навчання, отримують документ про закінчення повного курсу навчання для осіб з помірними інтелектуальними порушеннями.

Психолого-педагогічний консилиум

38. Для надання індивідуальної психолого-педагогічної допомоги та проведення моніторингу динаміки розвитку учня (вихованця) у центрі функціонує психолого-педагогічний консилиум. Психолого-педагогічний консилиум центру утворюється наказом директора із затвердженням персонального складу та діє на підставі цього Положення.

До складу психолого-педагогічного консилиуму входять заступник директора центру (голова), лікар-педіатр, корекційний педагог (сурдопедагог, тифлопедагог, логопед тощо), практичний психолог, соціальний педагог, учителі, у тому числі початкових класів, та інші педагогічні працівники. На першому засіданні психолого-педагогічного консилиуму обирається заступник голови та секретар консилиуму.

39. Основними функціями психолого-педагогічного консилиуму є:

1) проведення моніторингу динаміки розвитку учня (вихованця) та результатів корекційно-розвиткової роботи;

2) надання рекомендацій щодо зарахування, відрахування та переведення учнів (вихованців) до іншого закладу освіти;

3) розроблення рекомендацій щодо особливостей організації освітнього процесу відповідно до особливостей психофізичного розвитку учня (вихованця), а також визначення індивідуальної освітньої траєкторії.

40. Рішення психолого-педагогічного консилиуму відображаються в протоколі засідання та приймаються простою більшістю голосів. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос голови психолого-педагогічного консилиуму. Засідання психолого-педагогічного консилиуму проводяться у разі потреби, але не рідше ніж два рази на рік.

На засідання психолого-педагогічного консилиуму запрошуються:

представник інклюзивно-ресурсного центру, на території обслуговування якого розташований центр (не менше ніж двічі на рік);

фахівець із соціальної роботи (з питань визначення індивідуальної освітньої траєкторії дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах);

спеціаліст служби у справах дітей (з питань визначення індивідуальної освітньої траєкторії дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування).

На засідання психолого-педагогічного консилиуму можуть запрошуватися представники громадських організацій, які сприяють реалізації та захисту прав дітей з особливими освітніми потребами.

41. До прийняття рішення щодо індивідуальної освітньої траєкторії учня (вихованця) залучаються його батьки або інші законні представники.

Особливості організації реабілітації

42. Реабілітація носить комплексний характер і включає медичну, фізичну, соціальну реабілітацію, корекційно-розвиткову роботу згідно з індивідуальною програмою реабілітації дитини з інвалідністю, яка зарахована до центру.

43. Реабілітація у центрі здійснюється шляхом використання технічних та інших засобів реабілітації, виробів медичного призначення.

44. Медичні працівники центру за погодженням з лікарем центру забезпечують виконання учнями (вихованцями) медичних приписів закладів охорони здоров'я, в тому числі фізіотерапію, лікувальну фізичну культуру, застосування відповідного обладнання (оптичного, звукопідсилювального, ортопедичного).

Фізична реабілітація передбачає фізкультурно-реабілітаційні заходи з використанням спеціального корекційного обладнання, лікувальну фізичну культуру.

45. Корекційно-розвиткова робота для учнів (вихованців), які мають порушення слуху у поєднанні з інтелектуальними порушеннями, спрямована на корекцію основного порушення - збереження та розвиток залишкового слуху, а також формування вимови.

46. Корекційно-розвиткова робота проводиться за такими напрямками:

1) для учнів (вихованців), які мають порушення зору у поєднанні з тяжкими порушеннями мовлення чи інтелектуальними порушеннями:

підбір оптичних засобів корекції, лікувальна фізична культура;

профілактика наслідків основного порушення;

визначення зорових можливостей учнів (вихованців), особливостей сприймання наочно-дидактичного матеріалу;

дозування зорових та фізичних навантажень;

розроблення комплексу вправ зорової гімнастики;

орієнтування в просторі;

2) для сліпоглухих учнів (вихованців):

підбір оптичних засобів корекції;

профілактика наслідків основного порушення;

визначення зорових можливостей учнів (вихованців), особливостей зорового сприймання наочно-дидактичного матеріалу;

дозування зорових та фізичних навантажень;

розроблення комплексу вправ зорової гімнастики;

орієнтування в просторі;

збереження та розвиток залишкового слуху;

формування вимови;

формування вмінь користування жестами та українською жестовою мовою;

спеціальна лікувальна фізична культура та фізична реабілітація;

формування життєвих компетентностей, соціальна адаптація;

3) для учнів (вихованців), які мають порушення опорно-рухового апарату у поєднанні з тяжкими порушеннями мовлення чи інтелектуальними порушеннями:

поліпшення рухових, психічних, комунікативних і мовленнєвих функцій;

підвищення можливості до самообслуговування і соціальної адаптації;

формування мовленнєвої компетентності як основи соціалізації (тренування дихання, зміцнення голосових і дихальних м'язів);

4) для учнів (вихованців) з інтелектуальними порушеннями у поєднанні з тяжкими порушеннями мовлення:

розвиток когнітивних функцій, мовлення, формування життєвих компетентностей;

соціальна адаптація.

47. Заклади охорони здоров'я разом з органами управління освітою та органами охорони здоров'я щороку забезпечують проведення безоплатного медичного огляду учнів (вихованців) центру та моніторингу стану їх здоров'я. Діти з хронічними захворюваннями перебувають під постійним диспансерним наглядом відповідних закладів охорони здоров'я.

48. Психолого-педагогічна реабілітація у центрі забезпечує психолого-педагогічну корекцію та діагностику емоційно-вольової сфери та інтелектуального розвитку дітей із складними порушеннями для проведення моніторингу ефективності корекційно-розвиткової роботи.

49. Психолого-педагогічна реабілітація та соціально-побутова адаптація передбачає запровадження комплексу заходів (у тому числі відповідних форм, методів, змісту навчання), що створюють передумови для оволодіння дітьми із складними порушеннями системою знань та компетентностей, застосування яких сприятиме подальшому розвитку особистості (підвищення освітнього, кваліфікаційного рівня, здатність до самостійного проживання та трудової діяльності (у разі можливості), організації побуту, адекватного планування самостійного життя).

50. З урахуванням особливостей психофізичного розвитку учнів (вихованців) у центрі здійснюються заходи з професійної орієнтації (професійна орієнтація, допрофесійна підготовка).

Матеріально-технічна база та фінансово-господарська діяльність

51. Матеріально-технічна база центру включає будівлі, споруди, землю, комунікації, обладнання, транспортні засоби, службове житло, інші цінності, вартість яких відображена у балансі.

52. Використання матеріально-технічної бази та провадження фінансово-господарської діяльності центру здійснюється відповідно до законодавства.

53. Приміщення центру та територія повинні бути доступними для осіб з особливими освітніми потребами відповідно до будівельних норм, державних стандартів і правил.

54. Центр повинен мати навчальний корпус з обладнаними кабінетами, класами, лабораторіями, залами, бібліотекою, відділення корекційно-розвиткової роботи тощо.

У разі наявності інтернату центр повинен мати спальний корпус (блок) із спальними та іншими кімнатами для відпочинку і дозвілля.

55. Для проведення належної корекційно-розвиткової роботи та надання медичної допомоги у центрі повинно бути утворене відділення корекційно-розвиткової роботи, яке може складатися з таких обладнаних приміщень:

логопедичних кабінетів;

кабінету для проведення групових занять з ритміки (логоритміки);

кабінету з лікувальної фізичної культури, масажу і вправ на тренажерах;

кабінетів для занять із соціально-побутового орієнтування;

навчально-виробничих майстерень;

кабінету трудового навчання для учнів початкової школи;

кабінетів психологічного розвантаження;

терапевтичного, стоматологічного, процедурного кабінетів, кабінетів фізіотерапії та клімато-бальнеологічного лікування;

басейну;

кабінету психологічної корекції для проведення психологічного консультування та діагностування і занять з розвитку;

кабінету сенсорно-моторної реабілітації.

56. У центрі додатково можуть бути обладнані:

1) для учнів (вихованців) з порушенням зору:

офтальмологічний кабінет із затемненою кімнатою;

кабінет плеоптичного (плеопто-ортоптичного) лікування;

кабінет для занять з розвитку зорового сприймання, орієнтування у просторі;

кабінет інформаційних ресурсів з комп'ютерними тифлокомплексами із спеціально адаптованим програмним забезпеченням (для сліпих дітей тифлокомплекси повинні бути укомплектованими брайлівським дисплеєм, для дітей із зниженим зором - технічними засобами збільшення) та брайлівським принтером;

бібліотека і читальний зал збільшеного розміру для розміщення та користування книгами, що видані з використанням шрифту Брайля, із спеціальними технічними засобами для читання, а також телесенсорними лупами та аудіокнигами;

майданчик для проведення занять з орієнтування у просторі;

класи з комп'ютерною технікою із спеціальним програмним забезпеченням для збільшення та озвучування текстів, телесенсорними лупами тощо;

робоче місце учня (вихованця) - індивідуальним освітленням, а класи - додатковим освітленням дошки;

2) для учнів (вихованців) з порушеннями опорно-рухового апарату:

кабінети дитячого психіатра (невролога), ортопеда;

кабінети лікувальної фізичної культури з урахуванням можливості проведення групових, індивідуальних занять (з розрахунку один кабінет на одного інструктора з лікувальної фізичної культури для роботи у дві зміни);

масажний кабінет;

3) для учнів (вихованців) з порушеннями слуху:

кабінети корекційно-відновлювальної сурдопедагогічної реабілітації для проведення індивідуальних та групових занять з розвитку слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови;

слуховий кабінет для проведення групових занять з розвитку слухового сприймання, розвитку в учнів (вихованців) вміння ефективно користуватися залишковим слухом у процесі мовленнєвого спілкування, нормалізації тембру, голосу, інтонації і ритму мовлення, розвитку здатності орієнтуватися у світі немовленнєвих звуків;

кабінет української жестової мови;

кабінети корекційно-відновлювальної сурдопедагогічної реабілітації із слухомовними тренажерами та відповідним програмним забезпеченням.

57. Спортивним інвентарем та обладнанням, засобами навчання та іншим навчальним приладдям, іграшками та іграми, матеріалами для розвитку індивідуальних творчих здібностей учнів (вихованців), технічними та іншими засобами реабілітації, виробами медичного призначення учні (вихованці) забезпечуються відповідно до встановлених норм.

58. Засновник (засновники) забезпечує щоденне підвезення учнів (вихованців) до центру та у зворотному напрямку.

59. Звітність про діяльність центру здійснюється відповідно до законодавства.

Управління центром

60. Безпосереднє управління центром здійснює його директор. Директор центру повинен мати вищу освіту не нижче ступеня магістра (спеціаліста) за спеціальністю “Спеціальна освіта” (“Корекційна освіта”, “Дефектологія”) або “Психологія” (“Практична психологія”) та/або стаж педагогічної роботи не менше п’яти років у спеціальному закладі освіти. Призначення на посаду, звільнення з посади та повноваження директора центру визначаються законодавством та статутом центру.

61. Директор центру є головою педагогічної ради - колегіального органу управління центру.

62. Педагогічна рада утворюється за наявності не менше трьох педагогічних працівників. Усі педагогічні, медичні працівники центру входять до складу педагогічної ради.

Рішення педагогічної ради підписуються її головою та секретарем і вводяться в дію наказом директора.

Засідання педагогічної ради проводяться у разі потреби, але не рідше ніж чотири рази на рік.

63. Вищим колегіальним органом громадського самоврядування центру є загальні збори (конференція) його колективу, що скликаються не рідше ніж один раз на рік.

Порядок скликання, повноваження, чисельність, склад загальних зборів (конференції) колективу визначаються статутом центру і колективним договором.

Загальні збори (конференція) заслуховують звіт директора про здійснення керівництва центром, розглядають питання щодо освітньої, методичної, економічної і фінансово-господарської діяльності центру.